

maandschrift voor

bijenteelt

 verschijnt
maandelijks
jaargang 66
juni 1964 - 6
orgaan van de
vereniging
tot
bevordering
der
bijenteelt
in nederland

Programma

voor de Imkersdag op 29 augustus 1964 te Amstelveen

10 uur: Ontvangst in de aula van het Casimir-lyceum aan de Tulpenburg te Amstelveen, onder het genot van een kop koffie.

10.30 uur: Opening door de voorzitter van de Afd. Amstelveen.

10.35 uur: Welkomstwoord door de Burgemeester van Amstelveen, de edelachtbare heer D. Rijnders.

10.50 uur: Toespraak door de voorzitter onzer vereniging: mr. L. R. J. ridder van Rappard.

11.15 uur: Bezoek naar verkiezing aan het Jac. P. Thijsse-park of het Winkelcentrum.

13.00 uur: Lunch in het Casimir-lyceum.

14.00 uur: Bustocht langs Bosbaan in het Amsterdamse Bos, via de westkant van het bos naar Aalsmeer; waar een rondrit wordt gemaakt langs de kwekerijen, waarvan de voortuinen met het oog op het Bloemencorso fraai met bloemen zijn uitgedost. Verder gaat de rit door enkele nieuwe wijken van het snel uitgroeiende Amstelveen, waar veel bijzondere typen woningen en kerken te zien zijn in parkachtige plantsoenen, die door hun bijzondere stijl aan Amstelveen een goede naam als woongebied hebben gegeven.

15.45 uur: Na einde van de bustocht, aankomst in het Casimir-lyceum of het Openlucht-theater, waar een kopje koffie wordt gedronken.

16.15 uur: Voorstelling, aangeboden door het Gemeentebestuur van Amstelveen in het Openluchttheater of in het Casimir-lyceum, naar gelang de weersgesteldheid.

17.15 uur: Sluiting door de voorzitter van de vereniging.

Imkersdag 1964

Wanneer u als toekomstig deelnemer van de Imkersdag 1964, het programma daarvan hebt doorgelezen, zult u begrijpen, dat dit een grootsse dag kan worden. Een bezoek aan het beroemde „Thijssepark”, Aalsmeer aan de vooravond van het Bloemencorso op zijn best, een rit door het Amsterdamse Bos, met de voor de Europese roei-kampioenschappen verbeterde roeibaan en de uitzonderlijke gebouwen en plantsoenen in Amstelveen, waarborgen een prachtrit, terwijl voor diegenen, die een wandeling van een uur in het Thijsse-park wat te veel vinden, een bezoek aan het grootste winkelcentrum in onze plaats een prachtig gelegenheid is, om te zien, wat er op dit gebied is gepresteerd.

In dit nummer van het Groentje vindt u een beschrijving van het Thijsse-park, terwijl in het eerstvolgende nummer getracht zal worden, hetzelfde te doen over het Amsterdamse Bos en Aalsmeer door deskundigen op die gebieden, omdat explicatie ter plaatse niet altijd mogelijk zal zijn.

Om een goede organisatie voor deze dag mogelijk te maken, willen wij u verzoeken in te schrijven vóór 1 augustus a.s., en deze inschrijvingen te richten tot de penningmeester van de Afd. Amstelveen met gelijktijdige overmaking van het inschrijfgeld à f 7,50 p.p. op Postgiro 1666573 ten name van: Penn. Ver. tot Bev. der

Bijenteelt in Nederland Afd. Amstelveen, Achterdijk 3 te Ouderkerk a.d. Amstel.

Willen de afdelingen, die mogelijk in combinatie met andere afdelingen, per autobus naar de Imkersdag komen, en deze bus ter beschikking willen stellen voor de rit naar het Thijsse-park (plm. 6 km.) en de rondrit in de middag (plm. 60 km.) gelijktijdig opgaaf doen van het totaal aantal beschikbare plaatsen, dan betaalt de penningmeester van de organisatie aan de leider van de bus u f 1,75 retour na afloop van de imkersdag. Geeft u deze ritten dan wel op bij het huren van de bus, om later moeilijkheden te voorkomen.

Vrienden collega's, werkt allen mee door een vlotte inschrijving om het voor ons gemakkelijker en voor uzelf aangenamer te maken.

Tot ziens op de Imkersdag 1964 in Amstelveen.

Het Afdelingsbestuur

Bijenmarkt Zenderen

Er was een ongekend grote aanvoer van bijenvolken: 17 kasten en 24 korven. Enige kasten gingen voor f 40,— per stuk van de hand. De korven brachten van f 20,— tot f 35,— op. De handel in bijen ging nogal stroef. De imkersartikelen gingen vlot van de hand.

Bijenmarkt Purmerend

Aangevoerd waren slechts 1 kast en 3 korven. De kast bracht f 25,— op en de korven van f 20,— tot f 35,—. De vraag was belangrijk groter dan het aanbod en deze vraag kwam hoofdzakelijk van fruittelers en in het bijzonder van telers van fruit onder glas. Het Bijenhuis en de fa. van Dam hebben heel wat klanten tevreden gesteld. Het weer was niet best, doch wij hadden het voorrecht dat wij de hal van de veiling B.P.O. mochten gebruiken, waarvoor wij het bestuur van de veiling zeer erkentelijk zijn.

Bijenmarkt Dordrecht

Aangevoerd waren 35 kasten, 1 boogkorf, 29 zesramers, 3 korven, 48 flacons voorjaarshoning, 168 flacons zomerhoning en 48 flacons heidehoning. De prijzen waren als volgt: 25 kasten f 50,— tot f 55,—; 29 zesramers f 35,— tot f 50,—; 3 korven f 40,— tot f 50,—; voorjaarshoning f 2,05; zomerhoning f 1,95 en heidehoning f 3,50. Een verslag van deze jubileummarkt vindt u elders in dit nummer.

Bijenmarkt Driebergen

Aangevoerd waren 28 kasten, 25 flacons voorjaarshoning, 30 flacons zomerhoning. Verkocht werden 26 kasten voor f 25,— tot f 38,—. De voorjaarshoning bracht f 2,— op en de zomerhoning f 1,85 tot f 2,—.

Het was een gezellige markt, er waren veel belangstellenden en er werden veel imkersartikelen verkocht, zodat deze markt wel aan de verwachtingen voldaan heeft. Na afloop van de markt was er een vergadering van de koninginnetelers, waar Dr. T. Piek een voordracht hield over erfelijkheid bij bijen.

Bijenmarkt Emmen

Er was veel vraag naar bijenvolken, maar er waren slechts 3 korven aangevoerd, die voor f 20,— per stuk van de hand gingen. Jammer dat de aanvoer niet groter was.

kroniek van de maand

19 april. De eerste kersen beginnen te bloeien. Er komt veel stuifmeel binnen.

23 april. De Carnica's op Schiermonnikoog hebben het fantastisch gedaan. Ik keek verwonderd rond, toen ik voor het eerst na de winter het terrein van het bevruchtingsstation weer betrad. De Fluitekruivallei is keurig geëgaliseerd en er loopt nu een pad langs naar het oostelijk deel van het terrein. De bruikbare oppervlakte is daardoor meer dan verdubbeld. Hartelijk dank aan de vriendelijke leden, die dit grote werk in 't prille voorjaar tot stand hebben gebracht. Op Schiermonnikoog blijkt alles mogelijk te zijn. Deze winter is een door een hond achtervolgd schaap door de vijfvoudige prikkeldraadafrastering heengedrongen en het heeft een van onze kasten omvergoorpen. En nu ligt er plotseling materiaal om rond de overwinterende darrevolken een extra omheining te maken van stalen palen! Ik had zo terloops de wens te kennen gegeven op het station een onderkomentje te hebben om te schuilen voor regen en om in de winter het materiaal op te bergen. Gevolg: een toezegging van een van onze leden om daarvoor te zorgen. Ik verbaas me nu nergens meer over! De darrevolken hebben alle darrebroed in alle stadia, zodat het station, ondanks het gure voorjaar, tijdig geopend kan worden.

Het Bijenhuis verleende zijn bemiddeling voor het plaatsen van 486 volken bij het fruit. Zorg ervoor, vrienden, dat dit vaste relaties worden. Wij kunnen dan volgend jaar weer nieuwe contacten tot stand brengen. Jammer dat we lang niet alle aanvragers aan bijen hebben kunnen helpen.

28 april. De gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren hebben komkommerverordeningen ingesteld. In overleg met de komkommercommissie van de Afdeling Bijenteelt van het landbouwschap heeft het hoofdbestuur Provinciale Staten gevraagd deze verordeningen aan de Kroon ter vernietiging voor te dragen of althans de sluitingsdatum van 15 oktober terug te brengen tot 15 september. (Bij het ter perse gaan van dit nummer vernemen wij, dat de actie van het hoofdbestuur ertoe geleid heeft, dat de gemeentebesturen van Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Noordbroek en Zuidbroek contact met elkaar hebben opgenomen.)

25 april. Onze Brabantse zusterorganisatie heeft haar quotum op f 7,— gebracht. Bij ons is het nog steeds zes gulden. Wie van ons droog brood moet eten als we het volgend jaar eens op drie rijksdaalders brachten, mag het zeggen!

2 mei. In het weekblad „De Fruitteelt” van vandaag staan nogmaals de gevaartekens voor het spuiten. De rijkstuinbouwconsulent Ir. J. D. Gerritsen wijst in hetzelfde nummer op de noodzakelijkheid van bijen in de boomgaarden en op gevaren van bespuitingen voor bijen. De rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommers geeft in hetzelfde nummer een beschouwing over de voor bijen gevaarlijke spuitmiddelen, dat sluit met

het devies: Spuit, als het enigszins kan, niet tijdens de bloei. In een vorig nummer stonden óók al de gevaartekens, die we hieronder afdrukken, en een aantal wenken, die u elders in dit nummer vindt. Wij danken de redactie en de schrijvers voor hun hartverwarmende medewerking!

Ik ben haast verlegen van alle goede dingen, die ik kan melden. Maar er ontbreekt toch nog iets aan mijn geluk. Het Groentje is per 1 januari weer duurder geworden en daar heeft onze begroting niet op gerekend. Hebt u een zaak? Werkt u bij een zaak? Hebt u relaties met een zaak? We sturen u het advertentie-tarief gaarne toe! Als u helpt, kan het Groentje dit jaar tóch nog in de gebruikelijke omvang verschijnen! Ook voor deze medewerking alvast bedankt!

De bijen hebben drie dagen op de kersen kunnen vliegen dat het klapte. Daarna dagenlang regen, die zo goed is voor de ontwikkeling van heide en linde.

Ik heb het allereerste koolzaadbloempje gezien en de knoppen van de eerste appels zijn al rozerood.

5 mei. De darrevolken op Schiermonnikoog zijn vandaag zover, dat we kunstzwermen moeten maken. Ze zitten ieder op twee broedbakken en één heeft zelfs al de honingkamer daarboven in gebruik genomen. Er lopen tal van darren op de raten en er zijn grote plakken darrebroed in alle stadia. De oude moeren hebben weer nieuwe rammen met voorbouw gekregen, zodat de teelt van darren steeds doorgaat. Bij heel het ingrijpende werk van vandaag is er geen steekje gevallen, hoewel het weer verre van fraai is. De darrevolken hebben zonder uitzondering prachtige platen gesloten broed en ze hebben zich, zoals het behoort, sterk ontwikkeld op het moment, waarop de voorjaarsdracht begint. Op het eiland is dat vrijwel alleen de paardebloem, maar daarvan hadden ze dan ook nu al de stuifmeelramen volgeslept.

Hemelvaartsdag. Goede dag voor late kersen en vroege appels.

9 mei. Ook in haar nummer van vandaag heeft de redactie van „De Fruitteelt” weer de bekende waarschuwingborden tegen voor bijen gevaarlijke bespuitingen opgenomen. Fijn, die herinnering tijdens de bloei!

Ter gelegenheid van de verjaardag van zijn vrouw troffen we de heer Wietsma bij uitzondering thuis. De bloei van het koolzaad begint, de plaatsing van duizenden volken in de Flevo-polder is in volle gang. Het zijn zware dagen voor onze vriend Wietsma, die dit werk nu al bijna een kwart eeuw doet. Als ik met mannen als de heer Wietsma en de heer Kruyer op Schiermonnikoog praat, bekruip mij wel eens het gevoel, dat wij, Nederlanders, wel eens wat zuinig zijn met onze blijken van waardering en erkentelijkheid. Dat geldt ook voor vele afdelingsbestuurders en voor onze hoofdbestuurders, die met nimmer aflatende trouw en volharding voor onze belangen op de bres staan.

11 mei. De afdeling Dordrecht heeft het contract met de komkommertelers voor twee jaar verlengd. Zij ontvangt f 50,— per verplaatst volk.

Pinksteren. De bijen zijn vrijdag voor pinksteren van het fruit teruggekomen en een groot deel is zaterdagmorgen, zonder afgeladen te zijn, meteen doorgereisd naar het koolzaad in de Flevopolder.

Onze volken moesten in Wageningen blijven, ten dele voor het examen Praktisch Imker en voor een ander deel voor de koningin-neteelt, zodat er slechts een drietal naar de zomerdracht gaat. De opbrengst van de fruitvolken was zeer verschillend. Er waren volken, die twee honingkamers boordevol hebben geslept, maar ook, die het niet tot één geheel volle honingkamer brachten. Bij de sterkste vond ik eitjes in koninginncellen. In de week na pinksteren ga ik kunstzwermen maken.

De volken, die meteen zijn doorgereisd naar de Flevopolder hebben prachtig weer getroffen en het koolzaad staat in volle bloei. De volken zijn over het algemeen behoorlijk sterk en de honing kan dan ook binnenstromen.

Wenken voor juni

Als ze voldoende voer hebben of krijgen, kunnen de kunstzwermen zich snel ontwikkelen, want ze hebben een leggende koningin.

Als u dit leest, zijn in de hoofdvolk de jonge moeren langzamerhand al aan de leg, denk ik. Als u dat constateert, brengt u haar dan in de onderste bak, als ze daar nog niet in mocht zitten? Met haar jonge broednestje natuurlijk! Op de onderbak legt u een rooster en daarop een of meer honingkamers. In de zomer is de plaats van de jonge koningin altijd beneden en boven willen we alleen honing hebben. Ik maak het nog vele malen mee, dat men maar géén rooster legt. Dat heeft tot gevolg, dat we een geweldig broednest krijgen, maar dat gaat ten koste van de honingooft. Dat heb ik dit jaar op het fruit ook weer ondervonden. Ik berichtte in het vorige nummer, dat ik een viertal kasten met dubbele broedkamer had meegegeven en zonder rooster. Uit deze volken kan ik praktisch geen honing slingeren. In mijn geval is dat niet erg, omdat deze volken, althans drie ervan, naar de zomerdracht gaan. Daar breng ik de moeder onder het rooster en dan krijg ik de voorjaarshoning dus tóch wel. Voor de zomerdracht staat het echter een beetje anders.

Voor velen van ons is het de laatste dracht van het jaar en daar moeten we dus uithalen wat erin zit.

Hebt u na de zomerdracht nog een goede heidedracht te verwachten, dan wilt u de heidedroning waarschijnlijk zo puur mogelijk winnen, voor-

al als u zich toelegt op het winnen van raathoning. Ook in dat geval is het leggen van een rooster tijdens de zomerdracht dus gewenst. Maar omdat u veel bijen voor de heide wilt hebben, kunt u het rooster dan leggen op de onderste honingkamer. Als ik alles bekijk, is het jaar voor de imkers, die met hun bijen reizen, al goed. In de eerste plaats hebben zij f 15,— schoon van het fruit. In de tweede plaats hebben zij van het fruit naar schatting gemiddeld toch wel 20 pond honing gewonnen. Het weer voor het koolzaad is best en de berichten voor de volgende dagen zijn gunstig. Ook daar zal dus wel honing vandaan komen. En de zomer- en heidedracht hebben we nog voor de boeg.

Ik wil deze kroniek eindigen met een opmerking. Er zijn veel afdelingen, die menen niet naar het fruit te kunnen reizen omdat de afstand te ver is. Als u dit, zo nodig met buurtafdelingen versiert, kan het heel goed. Onze afdeling Enschede b.v. zat dit jaar met ongeveer 80 volken in de Betuwe. De reis wordt door de fruitteler betaald. U kunt van zo'n afstand de volken moeilijk gaan nakijken, maar voor het fruit is dat ook niet nodig als u de volken op reis stuurt met twee honingkamers en een rooster op de onderste honingkamer legt. Denkt u er eens over voor een volgend jaar?

Tot de volgende maand.

G.

Verkrijgbaar:

Statuten, huishoudelijk reglement en uniform afdelingsreglement, franco per stuk	25 cent
Groot vel kunstdrukpapier met foto's betreffende het leven der bijen, met beschrijving, franco per stuk	50 cent
Index Maandschrift 1898—1949 zo lang de voorraad strekt, per stuk franco	f 4,—
Dr. H. W. de Boer: „De samenstelling en de eigenschappen van in Nederland gewonnen honing“ (overdruk), 28 blz., per stuk franco	f 1,—
Prof. Dr. J. de Wilde: „Veredeling van de Honingbij met behulp van kunstmatige inseminatie“ (overdruk) 16 blz. geïll. per stuk franco	f 1,—
Donateurskaarten voor afdelingen, per stuk	5 cent
Circulaire aan gemeentebesturen enz. inzake de aanplant van honing- en stuifmeelgevende gewassen	gratis
Proefnummers Maandschrift verzenden wij gaarne aan adressen van belangstellenden, die u ons opgeeft	gratis
Vooruitbetaling op giro 846801 van de Vereniging.	

Spuut uw vrienden niet dood!

Spuut niet met giftige middelen tijdens de bloei!

Geef de bijen drinkgelegheid vlak vóór de korf of kast.

Bijen zijn onmisbaar voor de bestuiving.

Ter navolging

Op 10 maart 1964 hield de afdeling Dordrecht een imkersavond, die zeer goed in de smaak viel. Op verzoek willen we er graag iets over vertellen, omdat het misschien een tip inhoudt voor andere afdelingen.

Door bemiddeling van de heer Laban hadden we twee korfimmers uitgenodigd om ons iets te vertellen over de korfteelt vroeger en nu. Het waren de heren Van Amersfoort en Van de Brink, beiden uit Bennekom.

Zij hadden een voorkeur voor korfteelt, omdat deze veel minder werk vraagt dan kasten en de behandeling daarvan beter kan worden gecombineerd met de noodzakelijke werkzaamheden op hun landbouwbedrijf. Zij hielden hun bijen zuiver uit liefheerij; winst werd er niet mee gemaakt, maar wel konden ze al hun onkosten dekken met de opbrengst.

De korfimmer zorgt ervoor, dat al zijn volken tegelijk zwermrijp zijn door de zwakke en sterke volken onderling te verwisselen in het voorjaar. In de zwermtijd worden van alle volken kunstzwermen gemaakt door alle bijen uit de korf te jagen (een kwestie van 10 min.) en een gedeelte van de bijen met de koningin in een lege korf te schudden. Na tien dagen zijn dan alle oude stokken tegelijk zwermrijp en moet men een week lang letten op de nazwermen. Men is dus geheel ingesteld op vermeerdering van volken. Omdat er bij Bennekom geen zomerdracht is (hoogstens een beetje linde, klaver en korenbloem), heeft men geen nadeel van deze vermeerdering. Men zou weliswaar met de bijen kunnen reizen, maar dat laten de werkzaamheden op de boerderij midden in de zomer niet toe. Daarom richt men zich geheel en al op de hei. Vroeger echter bestond de hoofddracht uit de boekweit, die bloeide van half juni tot augustus. Dan oogste men met Laurentius (10 augustus). Alle bijen werden uitgedreven, het broed van twee korven werd in één korf gespijld en daar werden de bijen weer op gegooid. De honingraten werden fijngestampt en omdat de boekweithoning zeer dun is, liep de honing er van zelf uit (lek- of taphoning). Deze honing was zeer gewild, terwijl voor de heidehoning geen belangstelling bestond, zodat men die naar de bakker moest brengen. De bijenvolken (drijvelingen) werden na de honingooft naar de hei gebracht. Daar haalden ze dikwijls nog een gewicht van 20 pond. Dat was niet voldoende voor de winter. Daarom werden de lichtere korven afgezwaveld en als honingkap op zolder bewaard. Na de eerste reinigingsvlucht werden de korven achter de kachel gezet en als ze goed warm gelopen waren, werden de bijen overgeslagen op een honingkap. Op deze wijze wist men het voorjaar te halen. Opvoeren met suiker was toen onbekend.

Nu doet de korfimmer het een beetje anders. Omdat er geen boekweit meer verbouwd wordt, ligt voor hem de enige kans op de heide. Dat levert meestal 4 à 5 pond raathoning op van zeer goede kwaliteit. De overige honing wordt uitgeperst. De opzetters worden niet gesorteerd naar het gewicht, maar naar de ratenbouw. Daarbij wordt vooral gelet op de aanwezigheid van darreraat.

Een zeer interessante bijzonderheid was nog het volgende: omdat de afgezwermde korven dikwijls moerloos werden, werden altijd vele koninginnen bewaard in moerkooitjes tussen de raten. Deze koninginnen werden niet bronstig en als ze na drie weken werden vrijgelaten, werden ze nog bevrucht.

Na dit praatje over de korfteelt vroeger en nu demonstreerden de beide heren het korfvlechten.

Ze gebruikten daarvoor bij voorkeur roggestro, omdat dit lang is, weinig blad bevat en niet zo gauw breekt. Ook werd wel huntgras gebruikt. Dit laatste geeft een zeer fraai uiterlijk aan de korf, maar is nogal moeilijk te bewerken en is bovendien warmtegeleidend. Als bindmateriaal werd vroeger gebruikt de bast van de braamstruik. Men koos daartoe de stengels uit, die rond waren, rood van kleur en rechtop stonden.

Met behulp van een koehoorn werden in één streek de stekels ervan verwijderd. Daarna werd met behulp van een eenvoudig zelfgemaakt houten instrument de bast van de pit afgestroopt en daarbij tegelijk in drieën gespleten. Tegenwoordig gebruiken ze de rotan, die in de handel verkrijgbaar is. Het vlechten zelf was een zeer boeiend schouwspel. Het bleek al gauw, dat het niet zo eenvoudig is, als het er uit ziet. Niet alleen moet men over grote kracht in zijn handen beschikken om een stevige korf te krijgen, maar vooral is grote handigheid vereist om de korf mooi gelijkmatig rond te krijgen. Een goed dagloon is met het korfvlechten niet te verdienen. Het werd dan ook uitsluitend uit liefheerij beoefend in de lange winteravonden. Maar behalve korven vlochten de heren ook prachtige fruitmandjes en papiermanden. Zelfs had een van hen een complete miniatuur korfbijenstand gevlochten.

U begrijpt, dat tussen deze bedrijvigheid door heel wat oude imkersverhalen verteld werden. Het was dan ook erg spijtig, dat de laatste trein een vroegtijdig einde maakte aan deze bijzonder boeiende avond.

H. WESTERHOF,
Secr.

Maandschrift voor Bijenteelt

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.
Verschijnt de eerste dinsdag der maand.
Redacteur: R. P. Groenveld.
Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon: 0 8370-2863.
Giro: 846801.
Commissie van redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en B. A. van der Sande.
Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.
Inzending kopij: Voor de 10e der maand.
Inzending advertenties: Voor de 20ste der maand.
Tarief speurbijtes: Tot 20 woorden f 2,25, elke 4 woorden meer 45 cent, bij vooruitbetaling te voldoen op bovengenoemde postrekening.
Tarief advertenties: Op aanvraag.

40 jaar honingonderzoek

Op de Imkersdag, die onze Duitse collega's in augustus j.l. hielden te Bad Segeberg, sprak prof. Dr. Albert Koch een rede uit over bovengenoemd onderwerp.

Wij nemen deze rede in zijn geheel over uit Der Imkerfreund 1963. De opmerkingen tussen haakjes zijn van de redacteur van dat blad E. Herold.

Prof. Koch zei zijn rede te willen houden „sine ira et studio, d.w.z. zuiver zakelijk, zonder zich door welke vooringenomenheid dan ook ten gunste of ten ongunste van de zaak te laten beïnvloeden. (Ons, imkers, valt dat vaak een beetje moeilijk. Wij geloven graag alles wat ten gunste van honing gezegd wordt en horen niet graag iets ten ongunste, maar de waarheid moet boven alles gaan. E.H.)

Bij de voorbereiding voor deze voordracht moest de spreker ongeveer 300 publikaties doornemen. Ondanks al die moeite blijven vele vragen nog onbeantwoord.

Het honingonderzoek houdt zich met de volgende vragen bezig:

1. Ontstaan en samenstelling van nectar en honingdauw.
2. Hun omzetting tot honing en de scheikundige samenstelling van honing.
3. Bijzondere werkzame stoffen in honing, zoals fermenten en inhibitoren.
4. De betekenis van de honing voor de geneeskunde.
5. Grondslagen van het scheikundig honingonderzoek.
6. Onderzoek van het bezinksel, stuifmeelanalyse en verder microscopisch onderzoek van honing.
7. Natuurkundige eigenschappen van honing, kleur, kristallisatie.
8. Onderzoek van de honingmarkt, honingbehandeling, honingcontrole, handelsoorten, concurrentie met buitenlandse honing.

Nectar

Ongeveer 60 van de nieuwe publikaties houden zich bezig met de herkomst en samenstelling van nectar en honingdauw.

Zeker is dat zowel nectar als honingdauw terug te voeren zijn op het sap in de zeefvaten der planten. Dat zijn zeefachtig geperforeerde lange buisjes in de vaatbundels der groene planten. Dit sap bevat verscheidene opgeloste voedingsstoffen der planten, in de eerste plaats rietsuiker, maar ook kleine hoeveelheden van andere suikers.

Het totale suikergehalte van dit sap bedraagt bij bomen 4 tot 25 pct. bij kruidachtige planten 10 tot 15 pct.

Daarbij komen aminozuren, de stikstofhoudende bouwstenen der eiwitten, vervolgens minerale stoffen, organische zuren en fermenten. De nectariën laten de eiwitten en minerale bestanddelen voor het grootste gedeelte niet door en breken door middel van hun eigen fermenten de rietsuiker reeds geheel of ten dele af in zijn bestanddelen: druivensuiker en vruchtensuiker.

We kunnen dus niet spreken van nectar en ho-

ningdauw zonder meer, maar van nectar- en honingdauwsoorten, die onderling verschillen wat betreft hun gehalte aan rietsuiker, druivensuiker, vruchtensuiker en andere suikers, zoals maltose, melicitose enz. en wat betreft hun watergehalte dat tussen 20 en 80 pct kan schommelen. Klimaat, vochtigheid (en ook grondsoort E.H.) spelen ook een rol.

Men weet nog weinig over de geur- en smaakstoffen, die beslissend zijn voor het aroma van de uiteindelijke honing.

Daarentegen zijn schadelijke en giftige stoffen van enige nectarsoorten bekend, b.v. van Rhododendron. Heidehoning bevat een eiwit, dat hem gelei-achtig maakt.

Veel werd opgehelderd door het nectaronderzoek met behulp van papierchromatografie van Dr. Anna Maurizio.

Zij vond bijv. bij klaver in 24 u. een nectaraf-scheiding van 0.22 miligr. per bloempje, met een suikergehalte van 29.7 pct of 65 miljoenste. gr. suiker. De bij moet dus voor 1 pond klaverhoning 7 miljoen bloempjes bezoeken.

Honingdauw

De wijze van ontstaan van honingdauw is nu met zekerheid bekend.

Insekten behoren tot de orde der halfvleugeligen, zoals bladluizen en schildluizen, zuigen uit naald- en loofbomen meer sap uit de zeefcellen dan ze nodig hebben, de perzikbladluis b.v. in drie uren zoveel als haar eigen gewicht.

Zij gebruiken uit dat sap wat zij aan water, mineralen, aminozuren en koolhydraten nodig hebben.

Het overschot verlaat door de endeldarm hun lichaam.

In tegenstelling tot vroeger weten we nu, dat de afgescheiden rest door deze insecten omgezet wordt. Rietsuiker wordt voor een deel geïnverteerd, andere suiker (oligosaccharide) b.v. Melicitose opnieuw opgebouwd. Bij vele van deze insecten werkt een bijzonder filterapparaat van de darm eraan mee, dat de afscheiding snel kan plaatsvinden.

De samenstelling van de honingdauw hangt af van de plant, het klimaat en van het betrokken insect. Als voorbeeld een honingdauw van de grove den; 18 pct. water, 30 pct. druivensuiker 38 pct vruchtensuiker 7 pct. rietsuiker 3 pct. aminozuur en andere stoffen.

In dit geval hadden de bijen niet veel meer bij te dragen aan de vorming van honing.

In andere gevallen is dat anders, als b.v. 48 pct. water tot het normale watergehalte verdampt moet worden.

Honingdauw kan 50 verschillende stoffen bevatten, waaronder 22 aminozuren. Er werd tot 13.2 pct. droge stof aangetoond.

Andere sappen

Behalve nectar en honingdauw komen nog andere zoete sappen in aanmerking om door de bijen te worden verzameld als grondstof voor de honing, zoals de uitscheidingen van de extraflorale nectariën.

(Dit jaar hebben de rode nectariën aan de

bladstelen van wilde kersen goed gehonigd E.H.) Verder bloedingssappen van „gewonde” bomen en vooral het zoete sap van gebarsten of door de wespen aangeknaagde vruchten. (Ik zag zelfs rode honing, die afkomstig was van overrijpe frambozen. In de kuipen der wijnboeren komen in de herfst vele duizenden van mijn bijen om. Bij het oogsten van peren en krozen wordt men dikwijls gestoken E.H.)

Het werk der bijen

Reeds bij het verzamelen en naar huis brengen doen de bijen al iets aan deze zoete sappen. Zij voegen er de afscheiding van hun speekselklieren aan toe en wel meer naarmate het zoete sap zelf minder vocht bevat. In de bijenwoning wordt het zoete sap nog verder ingedikt. Dat gebeurt op twee manieren. Ze drukken een druppeltje uit de honingblaas en stellen dat druppeltje bloot aan de droge lucht van de broedkamer. Uit de reeds in de cellen opgeslagen honing verwijderen zij nog meer water, door het bekende ventileren, waardoor de lucht in de bijenwoning ververst wordt. Bij het indikken en rijpen ondergaat de honing ook scheikundige veranderingen. Door middel van fermenten wordt rietsuiker veranderd in druivensuiker en vruchtensuiker.

DE HONING IS KLAAR

In rijpe honing heeft men ongeveer 100 verschillende stoffen vastgesteld. Drie-en-dertig jaar geleden heeft men in een Duits wet honing als volgt gedefinieerd:

Honing is de zoete stof, die de bijen voortbrengen doordat zij sappen van de nectariën of ook andere zich aan levende plantendelen bevindende zoete sappen opnemen, met stoffen uit hun lichaam verrijken, in hun lichaam veranderen, in raten opslaan en daar laten rijpen.

Honing bevat:

1. 15 tot 25% water. Voor heidehoning is hoogstens 25% toelaatbaar, voor andere honing hoogstens 20%. (De Nederlandse wet bepaalt voor alle honingen dat het watergehalte hoogstens 25% mag zijn. G.)
2. Ongeveer 20 verschillende suikersoorten. 80 tot 90% van de totale hoeveelheid suikers bestaat uit vruchtensuiker en druivensuiker. Rietsuiker komt zo weinig voor, dat hij vaak moeilijk aan te tonen is. Twee à driemaal zo hoog kan het gehalte aan moutsuiker zijn.
3. 0,3% (in honingdauwhoningen tot 1% en meer) zijn stikstofhoudende stoffen, namelijk aminozuren, fermenten en ontleedbaar eiwit.
4. 0,1 tot 0,4% organische zuren: wijn-, appel-, citroen-, oxaalzuur. In klaverhoning ook boter-, mieren- en melkzuur. Zij geven de honing een zuurwaarde van 3.3 tot 4.6 pH. (Zuiver water heeft pH 7).

5. Geringe hoeveelheden (maar niet gering wat hun voedingswaarde betreft) mineralen en sporenelementen: ijzer, mangaan, calcium, magnesium, koper, nikkel, kobalt, borium enz., totaal ongeveer 25 elementen. Men vindt hierin aanwijzingen omtrent het mineralengehalte van de grond, waarop de planten groeien.
6. Het aroma wordt bepaald door reuk- en smaakstoffen. Ze zijn vluchtig en gaan door verwarming gemakkelijk verloren.
7. De kleur is afkomstig van blad- en bloemkleurstoffen en van mineralen als ijzer, mangaan en kobalt. Honing zou donkerder van kleur kunnen worden door de vorming van melanoidine uit aminozuren.
8. Het vitaminegehalte is gering. Voor en na werden 8 vitamines vastgesteld, meest van de B-groep. Vitamine C komt alleen voor in munthoning. (Poleimunt b.v. wordt druk door de bijen bevlogen. G.)
9. Voor het honingonderzoek zijn de fermenten belangrijk: diastasen, invertase, katalase, fosfatase, transglucolidasen, transfructosidase enz. Zij komen meest voort uit de speekselklieren van de bijen en bouwen suikers op en breken ze af. Van belang zijn vooral de invertase (die rietsuiker afbreekt) en de diastasen (die zetmeel afbreken). Deze fermenten worden beschadigd of vernietigd door ondeskundige verwarming en door het oud worden van de honing. Door het onderzoek van de fermenten kan men vaststellen of een honing „mishandeld” of „ontaard” is. Over de fermenten bestaat er veel meningsverschil tussen voorstanders van Duitse en buitenlandse honing. De een zegt: bij de matige Duitse dracht kunnen de bijen véél fermenten aan de honing toevoegen, voor de zware drachten in het buitenland kunnen de bijen niet voldoende fermenten produceren. Onze bijen leveren „handwerk”, buitenlandse „fabriekswerk”. De importeurs zeggen: de bijen doen het overal ter wereld precies gelijk. Verschillen zijn alleen het gevolg van de behandeling van de honing door de mensen. Wat is waar? In werkelijkheid vertonen tropische honingen geen hoger rietsuikergehalte, dat zou kunnen wijzen op een gebrek aan invertase. In werkelijkheid heeft ook honing van overvloedige Duitse drachten, zoals heide en sparren, normale tot zeer hoge gehalten aan fermenten. Anderzijds bevatten vele Hongaarse en overzeese honingen weinig diastase, hoewel ze normaal gewonnen en niet oververhit werden. De oorzaak daarvan staat nog niet vast. Waarschijnlijk zijn er honingen, die van nature rijk of arm aan fermenten zijn. Men rekent bij normale en onverwarmde honingen met een diastasegetal van 10 tot 20 (grenswaarden 8 tot 40), met een invertasegetal van 8 tot 15 (grenswaarden 4 tot 25). Daarmee bedoelt men, dat zoveel gram zetmeel of rietsuiker in de loop van 1 uur door 10 gram honing worden omgezet. Om beschadiging van honing door verhit-

(Zie vervolg pag. 92)

Amerikaanse ontzegelmachine

Om zijn honingramen te ontzegelen zal onze amateur-imker in de regel genoeg hebben aan zijn ontzegelvork of -mes, die hij al dan niet verwarmt. Beroepsimkers in Amerika en Australië hebben zelfs niet genoeg aan met stoom of elektriciteit verwarmde messen, maar kijken uit naar ontzegelmachines.

In het American Beejournal 1963/12 staat een advertentie over de Fox Harrison Uncapper, waarmede men 550 ramen per uur kan verwerken. Deze machine wordt met stoom verwarmd en snijdt met messen de zegeltjes van de ramen. Aan deze zegeltjes blijft nog wat honing zitten en door de grote hoeveelheid ramen is het verzamelen hiervan de moeite wel waard. Maar dat kost weer tijd en andere apparaten.

Nu is er een ander type machine op de markt gekomen, deze bevat 2 paar rollen voorzien van pennen, die gaten in de verzegeling drukken in plaats van deze af te snijden. De te ontzegelen ramen worden via een rek tussen de rollen gebracht en komen na behandeling op een raam te hangen, klaar om geslingerd te worden. De snelheid van de machine kan geregeld worden naar het tempo van het slingeren en wel van 6 tot 20 ramen per minuut.

De rollen zijn 42 cm breed en hebben een doorsnede van 8 cm en worden elektrisch verwarmd tot 120° Fahr.

De pennen zijn zo op de rollen aangebracht, dat alle cellen geraakt worden. Men heeft al machines, die de ramen uit de honingkamers halen en na bewerking er weer terug zetten en als men dan een slinger heeft waarin de gehele honingkamer geslingerd wordt kan men begrijpen, dat dit een grote besparing geeft aan werkkrachten en tijd.

Hoe oud kan een koningin worden?

Het blad Apicultural Abstracts 1964/I neemt uit het Russisch vakblad het volgende over:

In normale volken leefde 50% der koninginnen 2 tot 3 jaar, waarna zij door de bijen ver-

vangen werden; 30 à 35% leefde 4 tot 6 jaar en enkele meer dan 6 jaar.

Op de bijenstanden van het Russisch Instituut, dat deze gegevens verstrekke, werden 2 koninginnen 8 jaar en was er één van 9 jaar nog in leven!

Aan een volk met eierleggende werkbijen een koningin geven

Dat is moeilijk en vele methoden zijn daarover al aangegeven. In het American Beejournal 1963/10 schrijft een bijenhouder uit N. Carolina het volgende:

Als ge een volk met eierleggende werkbijen vindt, laat dat dan 24 uur rustig staan, is er geen dracht, dan iets voeren. Neem na 24 uur uit een moergoed volk de koningin en laat deze, zonder rook te gebruiken, of het volk op andere wijze te verontrusten, vanaf de vliegplank in het volk lopen. Laat dit een week met rust en het zal zich hersteld hebben.

„Ik ontdekte deze methode 10 jaar geleden en heb het zeker in meer dan 100 gevallen zonder mislukking toegepast.” In de Bienenvater 1964/1 schrijft de bekende Oostenrijkse geleerde Ir. Hans Ruttner:

Een moerloos volk, waarin werkbijen de taak van de koningin hebben overgenomen, een moer te geven is moeilijk. Met het preparaat „Reginal” heeft hij koninginnen met goed gevolg ingevoerd. Dit preparaat wordt uit de onrijpe zaadozen, die uit papaverbloemen worden gehaald, juist voordat deze zich zullen openen, met alcohol vervaardigd.

Het geven van de koningin vindt als volgt plaats:

De koningin komt in een met honingsuikerdeeg gesloten kooitje tussen twee ramen met bultbroed, waarna op een poreus bierviltje 20 cc (een afgestreken eetlepel) Reginal gegoten wordt, dit wordt boven het kooitje gelegd, waarna de kast gesloten wordt. Na 4 dagen zal de koningin aan de leg zijn. Het is de schrijver zelfs gelukt hiermede onbevruchte koninginnen te geven. Maar eigenaardig is het dat dit middel niet helpt om een koningin te vervangen.

De Dzierzonkast

In de nagelaten papieren van de heer Kronenberg wordt in de „Balance” van 1 jan. 1862 voor het eerst de naam Dzierzon aangetroffen. Daar staat vermeld: „een korf van Dzierzon”. Maar vermoedelijk had hij deze korf al een paar jaar, want op de balans van 1 jan. 1859 en van 1860 spreekt hij van een „glazen” respectievelijk „houten” korf.

Alvorens de aantekeningen over de Dzierzonkasten van genoemde heer nader te bezien, willen wij eerst iets over de kasten van Dzierzon en dan voornamelijk van zijn „Zwilling” vertellen. Dr. J. Dzierzon (1811—1906), een Pfarrer die in Oost-Duitsland woonde, is de ontdekker van de parthenogenesis en wordt in Oosten Midden-Europa als de uitvinder van de losse bouw beschouwd. Zijn eenvoudigste kast bestond uit een kist zonder deksel, waarvan één der kleine wanden uitneembaar was. In deze kast kwamen latjes waaraan Dzierzon een stukje raat plakte; deze latjes rusten in voegen of op lijsten en de daaraan gebouwde raten waren betrekkelijk klein.

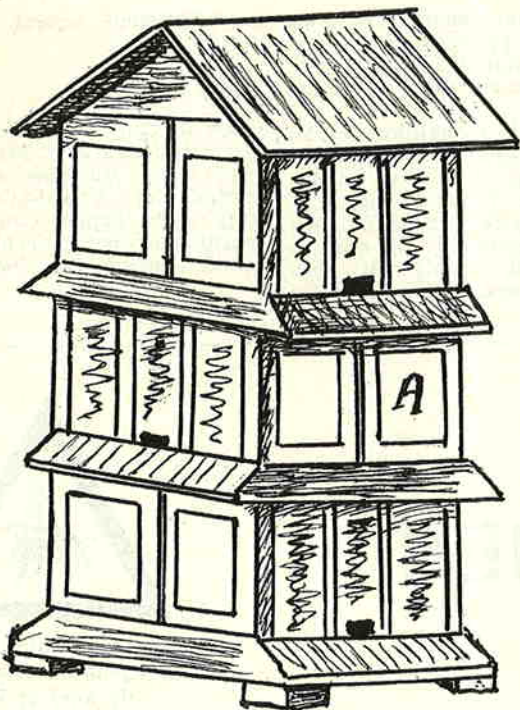
Bijgaande afbeelding toont een Dzierzon's „Zwillingstock” = tweelingkast en wel 3 stel op elkander gestapeld.

Deze tekening nam ik ettelijke jaren geleden over uit een mijn nu onbekende bron, waaruit ook de volgende beschrijving, aangevuld met hetgeen Baron Von Berlepsch in zijn boek „die Biene und ihr Zucht mit beweglichen Waben, enz.” (1868) hierover schreef.

Elke Zwilling bestond uit twee losse kasten, lang ongeveer 70 cm, breed 30 en hoog 50 cm. Het vlieggat zat in het midden van de lange voorzijde en in de achterwand was op dezelfde hoogte als het vlieggat een opening van 8 x 5 cm aangebracht, die met een sper kon worden afgesloten en correspondeerde met de opening in de achterwand van de andere kast. Door middel van deze openingen kon men de volken verenigen.

De afsluiting van de beide korte zijden vond plaats met ingeschoven deurtjes (A).

In de kast was ruimte voor 16

ramen, die in voegen rustten, die op een afstand van $\pm 9\frac{1}{2}$ cm van de bovenkant aangebracht waren, zodat er boven de ramen een ruimte van $\pm 9\frac{1}{2}$ cm overbleef; deze ruimte liet Dzierzon aanvankelijk met warbouw vullen. De ramen waren ± 36 cm lang en bleven $\pm 4\frac{1}{2}$ cm van de bodem.

Van de 16 ramen, zij waren in koude bouw geplaatst, werden er 10, die bij het vlieggat hingen, als broednest beschouwd, de rest was voor het opslaan van de honing. Men had tussen broedkamer en honingkamer plankjes met afsluitbare openingen, om de koningin buiten de honingkamer te houden. In de honingkamer werden ook wel halve ramen gebruikt.

Gewoonlijk werden deze kasten 3 à 4 hoog opgestapeld, zodat de vlieggaten naar alle kanten gericht waren.

Niet Dzierzon is de uitvinder van de raampjes maar Von Berlepsch, de man van de slagzin: leer theorie anders blijft gij uw leven lang een praktische stumper. Hij was eerst een heftige bestrijder van Dzierzons leer inzake de parthenogenesis, maar ging later hiertoe over. Hij vervolmaakte de latjes van Dzierzon, maar hiertegen was de laatste zeer gekant, hetgeen blijkt uit het

reeds genoemde boek van Von Berlepsch. Hierin schrijft deze: „Want nog in september 1864 deelde Dzierzon mij mede, dat hij geen wijziging aan zijn Zwilling erkende, veeleer verwierp en deze als een verminking zou beschouwen als zij niet waren zoals hij ze ontworpen had. Daarmede bedoelde hij zeker de enkele latjes en de ruimte hierboven, die met warbouw werd gevuld. Ook andere gebruikers erkennen deze gebreken en gingen tot raampjes over en verwierpen de mogelijkheid tot warbouw.”

In 1865 vroeg v. Berlepsch nog aan Dzierzon zijn Zwilling als een vergissing terug te nemen en ook in deze kwestie vrede met hem te sluiten. „Hier zou Dzierzon beslist de overwonene zijn zoals ik, aldus Von Berlepsch dat ook eens was.” Dzierzon moet geen gemakkelijk heer zijn geweest, maar Von Berlepsch zal dat evenmin zijn geweest. Dzierzon nam zijn kast niet terug maar ging wel over tot raampjes en plaatste ook bovenin lage raampjes.

Naakte volken (Packages) in Engeland

Door de grote bijensterfte na de strenge winter van 1962/63 werden in Engeland en Schot-

land naakte volken uit Amerika ingevoerd. Dit schijnt zo goed bevallen te zijn, dat er imkers zijn, die menen, dat zij beter in het najaar hun volken kunnen afmaken om met naakte volken in het voorjaar weer te beginnen. Dit in navolging van een bedrijfsmethode die in Canada wordt toegepast. De redactie van het British Beejournal 1964-15/II waarschuwt tegen deze methode. In de Scottish Beekeeper 1964/3 wordt de Canadese methode beschreven als volgt:

In de Canadese Prairie-provincies wordt ongeveer 85% van de meer dan 100.000 bijenvolken elk jaar gedood en in het voorjaar vervangen door naakte volken uit de V.S. Deze volkenpackages, worden reeds in januari besteld en komen in april per vrachtauto aan; zij kosten ongeveer 5 dollar, waarbij nog één dollar voor vracht komt.

De bijen komen na aankomst in een broedkamer, waarin ongeveer 20 tot 30 pound honing en stuifmeel aanwezig is. De volken zijn na 10 weken op topsterkte, dan begint de dracht (begin juli) die duurt tot begin augustus. Na de eerste strenge vorst in september worden de bijen gedood met cyaangas dat op een strook karton door het vlieggat wordt ingebracht en wel 's avonds als alle bijen binnen zijn. De kast wordt gesloten en de volgende dag worden de dode bijen verwijderd waarna alle honing, behalve die in de onderste broedbak, wordt geoogst. De gemiddelde opbrengst is ongeveer 100 pound. Beweerd wordt dat deze methode voor Canada voordelen biedt. De schrijver van het artikel zegt dat de toestand in Schotland anders is, maar meent dat het de moeite waard is eens een proef te nemen.

Papieren bekens in Engeland

In de vorige Jaagkieps deelde ik u iets mee over het gebruik van papieren bekens voor honing. In de Rheinische Bienenzeitung 1964/2 vinden wij een vermelding waaruit blijkt dat de abdijs Buckfast, waar broeder Adam de leiding over de bijenstand heeft, zijn honing uitsluitend in papieren (perga) bekens verpakt en dit ook doet voor de exporthoning.

Deze bekens zijn niet goedkoop, zij worden voor de abdijs speciaal gemaakt en kosten bij een

minimum afname van 50.000 stuks nog het dubbele van de kosten van glazen potten. Maar er zijn voordelen:

1. De bekers komen in stangen van 25 stuks in elkander geschoven, waardoor op magazijnkosten en arbeidsloon bespaard wordt.
2. Zij behoeven niet schoon gemaakt te worden.
3. Porto en vrachtkosten zijn lager.

Met glazen flacons was het verzenden per post bijna onmogelijk, niet alleen vanwege de vrachtkosten maar ook door breuk.

Verder is de mogelijkheid van het bedrukken der bekers één der redenen dat men de bekers thans reeds bijna 40 jaar met grote voldoening gebruikt. Alleen de afsluiting, die niet zo doeltreffend is als bij glas, geeft wel eens aanleiding tot

moelijkheden, vooral bij zeer dunne honing.

Varia

Goed in zijn slappe was zitten zou volgens het Maandblad van onze Vlaamse collega's 1964/2 een soldaten-uitdrukking zijn; slappe zwarte was wordt gebruikt voor het glimmend maken van lederwerk.

Jékavé.

SPAAR DE BIJEN

Geef de bijen drinkgelegenheid vlak vóór de korf of kast.

In „De Fruitteelt”, orgaan van de Nederlandse Fruittelers Organisatie, troffen wij onderstaande waardevolle wenken voor fruittelers aan.

— Spuit of nevel niet met giftige middelen voor de bijen. Er is keuze genoeg uit middelen, die niet giftig zijn voor de bijen.

— Ook voor een goede zetting en het voorkomen van vruchtverruwing, bladval etc. is het beter niet te spuiten of nevelen in de bloeitijd.

— Zorg er voor dat drinkplaatsen, zoals sloten en plassen, niet verontreinigd worden door spuitstoffen.

— Maai ook de paardebloemen in uw boomgaard tijdig af. De bijen kunnen ze dan niet bevliegen, dus een betere bestuiving van uw fruitbloesem.

— Waarschuw ook de loonspuitter van uw buurman als u bijen hebt staan en vraag hem u tijdig in te lichten als hij gaat spuiten. U kunt dan de imker waarschuwen, zodat de bijenwoningen tijdig gesloten kunnen worden.

— Bijenwoningen kunt u alleen maar 's avonds of 's morgens vroeg afsluiten, dus niet midden op de dag. Dan heeft het geen enkele zin, omdat er veel te veel vliegbijsen weg zijn.

— U mag de volken in de boomgaard niet verplaatsen van bijv. peren naar appels. Bijen zijn plaatsvast en vliegen weer naar de oude standplaats terug. De imker is dan de vliegbijsen kwijt en u heeft geen bestuiving.

— Wilt u met giftige middelen gaan spuiten

na de bloei, waarschuw dan tijdig de imker of hij de volken op komt halen. Niet vanavond, omdat u morgenochtend wilt spuiten, maar minstens 4 à 5 dagen van te voren.

— Heeft u moeilijkheden met de bijen, geef dan direct even bericht aan de imker of de bijenvereniging, die de volken geplaatst heeft.

— De bijen behoeven niet te staan totdat het laatste bloemetje verdwenen is. Dat heeft geen enkele zin.

— Zorg ervoor, dat als de bijen straks komen, dat u wat materiaal in de vorm van oude kisten, balken of planken bij de hand hebt om de bijenwoningen op te plaatsen. Tevens dienen de fruittelers te zorgen voor intern vervoer bij aankomst op het bedrijf.

BIJENMARKT RENKUM

Op zaterdag 1 augustus en maandag 3 augustus zal de afdeling Renkum haar bijenmarkt en tentoonstelling houden, op het terrein van Mevrouw A. van de Born, Kerkstraat 30 te Renkum.

Het ligt in de bedoeling aan deze markt tevens een honingkeuring te verbinden. Wij zijn er zeker van, dat Renkum ook dit jaar weer op veel bezoek kan rekenen.

Verslag „Hobby Beurs” et Zuidlaren

van 26 f.m. 30 maart in de
Prins Bernhardhoeve Hal 1 Stand 66
Vereniging tot
Bevordering der Bijenteelt Nederland
Kring Groningen

Inleiding

De eerste proef éénmaal per jaar een groots opgezette hobbytentoonstelling op een centrale plaats in het noorden te houden mag als geslaagd worden beschouwd.

Wij danken dit aan particuliere initiatieven en de organisatoren van de Prins Bernhardhoeve.

Het zal hopelijk in de toekomst uitgroeien tot een noordelijke manifestatie.

Voor de hobby bijhouden is dit voor het startjaar 1964 helaas niet het geval geweest.

Organisatie

Hoewel op Drents grondgebied gehouden, bleek er door het niet meer actief bestaan van een kring Drentse, geen animo voor de organisatie.

De afdeling Zuidlaren heeft vrijwillig d.m.v. een financieel offer bijgedragen.

Geografisch is het voor Friesland minder aantrekkelijk.

Onze landelijke vereniging kon de organisatie niet op zich nemen vanwege de onvermijdelijke kosten.

Voorbereiding

De propagandacommissie van de Kring Groningen heeft gemeend dat zo'n kans niet voorbij mocht gaan, temeer daar men gratis kon inzenden.

De voorbereiding is kort doch intensief geweest. Vele teleurstellingen zijn daarbij onderzonden.

Bijenhouders, waaronder met meer dan vijf volken, waren zelfs niet bereid een volkje tijdelijk in bruikleen af te staan, terwijl men over kleine volkjes beschikte.

Dank zij een echte liefhebber was er toch nog een korfvolk

op een glasplaat, via een spiegel en verlichting in de korf te bezichtigen.

Daarnaast was een drieraams observatiekastje bevolkt en een glazen tuinkastje, welke gratis beschikbaar werden gesteld door de afdeling Veendam. Een plexi-glas bijenkast kon vanwege de verlangde huur- en vervoersprijs niet worden gedemonstreerd.

Medewerking

Van enkele honinghandelaren mochten wij een inzending honing ontvangen. Van de afdeling Handel van het Bijenhuis ontvingen wij naast de vele imkersartikelen tevens een flinke inzending honing.

Van diverse zijde is verder nog medewerking verleend voor het verfraaien van de stand. Hiervoor was de hulp ingeroepen van grote bedrijven zowel als van plaatselijke bedrijfjes. Zodoende kon een fraaie stand van ± 60 m² worden opgebouwd. Naast onze eigen medewerkers die van 's middags 13.00 tot 's avonds 20.00 uur als verteller fungeerden, kregen wij assistentie van ons 86-jarig lid, de heer Harms te Zuidlaren.

Het heeft ons veel genoegen gedaan dat ook bij de oudste imkers het inzicht aanwezig is dat wij meer propaganda moeten maken voor onze prachtige hobby.

Opening en demonstratie

Tijdens de officiële opening door burgemeester Roukema werden 100 monsterpotjes honing uitgereikt. Gedurende de tentoonstellingsdagen zijn bijna 5000 bezoekers geteld.

Velen lieten zich geruime tijd vertellen over de bijen. Honder-

den folders zijn op verzoek van belangstellenden uitgereikt.

Als directe reactie hebben wij via ons Bijenhuis-brievenbusje van elf personen hun adres ontvangen voor verdere inlichtingen. Eén van de jeugdige bezoekers, de negenjarige Hendrik van Kappen, was zo enthousiast, dat hij twee dagen ons assisteerde, o.a. met het aanwijzen van de koningin.

Resultaat

Het totale resultaat van een dergelijke opzet laat zich helaas niet meten. Vast staat dat:

1. De band tussen de bijenhouders onderling hierdoor verstevigd wordt;
2. men op de hoogte blijft van de diverse bijenartikelen en het gebruik ervan;
3. vele nog niet bij onze vereniging aangesloten bijenhouders nu de propaganda als een actieve verenigingsuiting gaan waarderen en zich wederom (of als nieuweling) aanmelden;
4. de jeugd het bijhouden als hobby onder ogen krijgt om te zijner tijd dus een keus te kunnen maken.

F. C. KRUSE

Vragenrubriek

Vraag 6:

Bij het openen van een van mijn kasten op 21 maart zag ik dat in het middelste raam 3 cellen met gesloten broed aanwezig was en een heel klein broednestje met eitjes van enkele dagen.

Larfjes waren niet aanwezig.

Deze kast hield haar reinigingsvlucht op 1 februari j.l. Kan het nu zijn dat de moeder al aan de leg is geweest, daarna gestopt is en nu weer opnieuw is begonnen?

J. H. te V.

Vroege leg

Het is inderdaad zeer waarschijnlijk, dat de moeder van het door u bedoelde volk in februari (of misschien reeds eerder) al aan de leg is geweest en dat zij daarna wegens de ongunstige weersomstandigheden het leggen tijdelijk heeft gestaakt.

S.

ting vast te stellen is de bepaling van invertase en diastase niet altijd voldoende. Men neemt dan de hydroxymethylfurfurolproef. Pas geoogste honing bevat geen of vrijwel geen HMF. Als honing ouder wordt, vormt zich een beetje HMF. Maar een HMF-gehalte van 3 mg % en daarboven (tot 30 mg %) wijst op oververhitting van de honing.

In Zwitserland onderscheidt men drie honingklassen: onberispelijke honing, niet afgekeurde honing en afgekeurde honing. De onberispelijke honingen verdeelt men weer in honing met een hoog, een middelmatig en een laag gehalte aan fermenten.

De klasse van de niet afgekeurde honingen bestaat uit oudere en door verhitting licht beschadigde honing. Afgekeurde honingen zijn honingen, die of één tot drie jaar bij kamertemperatuur of enige tijd in een tropisch klimaat waren opgeslagen of die door een korte en hoge verhitting (pasteurisatie) of door langdurige matige verhitting (50 tot 60° C.) beschadigd werden. Koch raadt de Duitse Imkersbond aan een voorbeeld te nemen aan de Zwitserse richtlijnen. Tot nu toe onderscheidt men in Duitsland slechts twee groepen: normale en bedorven honing.

- Inhibine. Dold toonde in 1938 de z.g. inhibine in honing aan. Dat zijn stoffen, die bacteriën in hun ontwikkeling remmen of ze doden. Over hun aard en herkomst tastte men lange tijd in het duister. Nu meent men ontdekt te hebben, dat het daarbij alleen maar gaat om waterstofsperoxyd, dat onder invloed van fermenten door oxydatie uit druivensuiker zou ontstaan.
- Acetylcholine. Bij proeven op harten van kikkers bleek, dat honingoplossingen de bloedvaten verwijdden en de bloeddruk verlaagden. Het gevolg daarvan kan zijn, dat de organen rijker van bloed worden voorzien. (In 1944 ontdekt door Pfister te Wenen, door Koch te Nauheim „cholinergische factor” genoemd, door Neumann en zijn medewerkers, geïdentificeerd als acetylcholine). Jammergenog is deze werking niet te bereiken door het eten van honing. Daarvoor is het gehalte van 2½ miljoenste gram per gram honing veel te gering. Alleen het inspuiten in de bloedvaten of onder de huid helpt. Ook deze werking duurt maar een paar seconden, doordat het acetylcholine door een ferment „choline-esterase” direct gesplitst en daardoor onwerkzaam wordt.

Ook de door Koch te Nauheim bij proeven op kikkerharten gevonden suikergebruiks-factor van honing kon Neumann te Würzburg niet bevestigen door controle op het verloop van de bloedsuiker na inspuiting met honing.

Klotzbüchler ontdekte in 1951 dat honing het voor de lichaamscellen gemakkelijker maakt voedingsstoffen door te geven en op te nemen. Aangehouden moet nog worden, welke werkzame stof hierbij een rol speelt en of die bij het eten van honing niet vernietigd wordt door de maag- en darmsap-pen.

(wordt vervolgd)

Het Jac. P. Thijssepark

In het programma voor de Imkersdag 1964 is een wandeling van een uur opgenomen door het prachtige J. P. Thijssepark. Omdat een uiteenzetting tijdens deze wandeling niet mogelijk is, vertellen wij u hier iets over dit park, dat zijn gelijke in Nederland niet heeft.

Het geheel dat ruim 4 ha. groot is, is in drie etappes aangelegd in 1940-1949 en het laatste kleine gedeelte in 1962. Het park is ontworpen en aangelegd onder leiding van de heer C. P. Broerse. De plaats van het park is op een betrekkelijk smalle strook grond tussen twee polders op zijn bovenland, land dat bestaat uit 3,5 à 4 m veen dat 30 à 40 cm boven water uitsteekt. Het is deze grondsoort en de hoge waterstand die dit terrein zo geschikt maakte voor een beplanting met inheemse gewassen. En zo is dit park ontstaan met vijvers, een enkel heuveltje en een schat aan planten uit geheel Nederland bij elkaar gezocht en tot een architectonisch geheel samengesteld.

U vindt er bomen als wilgen, elzen, lijsterbes, Gelderse roos, krentenboom, gagel enz. en daar- onder als onderbeplanting en bodembedekking een 300-tal kruidachtige gewassen van de meest gewone als hondsdraf tot de meest zeldzame orchidee. Van vroeg in het voorjaar tot laat in de herfst heeft het park zijn bekoring die in geen ander plantsoen te vinden is. Het is een schoonheid, die niet te beschrijven is, maar beleefd moet worden, vooral door de imkers, die in het lustoord hun ideaal, de natuur, dichter te benaderen verwezenlijkt kunnen zien. Tot weerzien in het Thijssepark te Amstelveen.

KRAINER KRAAM

HET UITZOEKEN VAN DE TEELTKONINGIN

De heer Van den Berg heeft in een vorig Groentje gewezen op de neiging van sommige koninginetelers om de waarde van de raskenmerken te overschatten. Als b.v. een teeltgroep de beschikking heeft over 10 teeltvolken, gaat men voor zijn teelt het liefste eitjes halen van het volk met de hoogste vleugelindex. Dat is niet juist.

Laten we het probleem daarom even zo eenvoudig en zo duidelijk mogelijk stellen.

Wij telen Carnicabijen. Die hebben bepaalde raskenmerken, waaraan we kunnen zien dat het Carnica's zijn. Zoals we o.a. aan de zwarte huidkleur van bepaalde mensen kunnen zien dat zij negers zijn, kunnen we o.a. aan de vleugelindex van een bij zien of het een Carnica-bij is.

Als een teeltgroep nu de beschikking heeft over 10 volken, die ongetwijfeld Carnica's zijn, spelen de raskenmerken bij de verdere keuze van de teeltkoningin geen rol meer. (Als we 10 mensen naast elkaar plaatsen, die ongetwijfeld negers zijn, beweren we toch ook niet dat de neger met de zwartste huidkleur van de tien de beste eigenschappen van lichaam, geest en gemoed heeft?).

Als we uit onze 10 volken, die ongetwijfeld Carnica's zijn, de beste teeltkoningin gaan uitzoeken, laten we dus de raskenmerken verder met rust en we vragen ons dan alleen nog maar af welke van deze 10 volken de beste eigenschappen bezitten, en daarvan telen wij bij voorkeur verder.

Die beste eigenschappen moeten we dan weer verdelen in twee groepen:

1. Is het volk zachtmoedig? Goede haaldrift? Weinig zwermneiging? Goede overwintering en voorjaarsontwikkeling? Enz. Deze eigenschappen, en vele andere, moeten we in de dagelijkse omgang met de volken leren kennen. De raskenmerken kunnen ons hierbij niet helpen. Een volk met een hoge vleugelindex kan wel eens minder van de gewenste eigenschappen bezitten dan een volk, dat een lagere index heeft.

Nu treft u bij de beschikbare 10 volken er b.v. 2 aan, die boven de andere 8 uitsteken wat deze goede eigenschappen betreft; ze zijn zachtmoedig, zwermtraag, ijverig, overwinteren goed, gaan in het voorjaar snel vooruit. **Maar, wat hebt u daaraan als u niet een redelijke zekerheid hebt, dat al die goede eigenschappen ook op het nageslacht worden overgedragen?**

2. De tweede vraag, die we ons moeten stellen luidt daarom: kunnen we verwachten dat dit volk zijn goede eigenschappen ook werkelijk op zijn nakomelingen overdraagt? Deze vraag betreft dus de teeltzuiverheid van de koningin.

Bij het onderzoek naar de teeltzuiverheid zoudt u uw toevlucht kunnen nemen tot het experiment. U teelt b.v. 10 koninginnen van het betreffende volk. Vertonen die alle dezelfde eigenschappen als de teeltkoningin, dan is de moeder vrij zeker behoorlijk teeltzuiver voor die goede eigenschappen. Lopen de eigenschappen van de nakomelingen sterk uiteen, dan is de moeder niet erg teeltzuiver.¹⁾

Er is echter ook een andere manier om aanwijzingen over de teeltzuiverheid te krijgen. Daarvoor kunnen we weer naar de raskenmerken kijken, maar deze keer gaat het er niet meer om, om vast te stellen of het volk een Carnica is. Dat hadden we immers al vastgesteld? We bekijken de raskenmerken dan nu ook met andere ogen. We bekijken ze om aanwijzingen te krijgen omtrent de teeltzuiverheid. Gemakshalve bekijken we alleen de vleugelindex. We zoeken 25 werkbijen van de eerste koningin uit en noteren van elke werkbij de vleugelindex. De laagste is 1,8, de hoogste 3. De gemiddelde index is 2,5. Deze gegevens geven ons een aanwijzing, dat deze koningin niet erg teeltzuiver is. Bij een teeltzuivere koningin lijken de nakomelingen namelijk allemaal sperkend op elkaar. En bij dit volk is dat kennelijk niet het geval.

Bij het tweede volk is de laagste index van 25 bijen 2,4; de hoogste 2,6; de gemiddelde index is 2,5. Hoewel de **gemiddelde** index van beide volken gelijk is (2,5), is de **spreiding** bij het tweede volk veel geringer en dat is een aanwijzing voor een grotere teeltzuiverheid. We telen dus verder van het tweede volk.

Voor de overzichtelijkheid herhalen we de gang van zaken even puntsgewijze.

1. Vaststellen welke van onze volken zonder enige twijfel Carnica's zijn.
2. Uit deze Carnica's aan de hand van de dagelijkse omgang vaststellen welke de meest gewenste eigenschappen bezitten.
3. Uit deze volken de meest teeltzuivere uitzoeken en daarvan voorttellen. G.

¹⁾ Terwille van de overzichtelijkheid heb ik alles sterk vereenvoudigd en b.v. de invloed van de darren geheel buiten beschouwing gelaten. Voor de lezers, die een beetje verder willen kijken, laat ik hier volgen, wat de heer Van den Berg mij daarover schreef:

Niet alleen de koningin oefent invloed uit op de overerving. Daaraan werken ook de darren mee. Ik weet b.v. wel zeker, dat de dar invloed uitoefent op de grootte van de vleugel-

index. Hoe meer darren met een index groter dan 2 op een bevruchtungsstation zijn, des te geringer de spreiding van de vleugelindex bij de werksters wordt.

Op welke erfelijke eigenschappen de dar verder nog invloed uitoefent en in welke mate en of de invloed van de dar dominant is of niet, dat weten we niet. Het zou dus mogelijk zijn, dat juist die 2 selectievolken grote invloed ondervonden hadden van de erfelijke eigenschappen van de dar. Als het toevallig een darrezoon is van de bewuste oude koningin, ligt de zaak even anders.

De spreiding van de index mag niet groot zijn. Wat dit betreft vind ik het idee heel goed, maar men moet zich wel realiseren, dat er van een oude koningin niet kan worden nageleefd voor er dochters van haar gecontroleerd zijn op nakomelingen. Ik pas die controle ook toe, maar ik bepaal van de teeltkoninginnen eerst de vleugelindex. Zijn de raskenmerken van het oude volk, wat de werksters en de darren betreft, goed, dan teel ik er jonge koninginnen van en bepaal van die jonge koninginnen de vleugelindex. Voor de bevruchtungskastjes gebruik ik dan alleen jonge koninginnen met een cubitaal-index groter dan 4. Als deze jonge koninginnen een goede dar treffen, dan zult u zien dat de spreiding van de vleugelindex minder groot wordt en dat op de duur alle jonge koninginnen van een teeltvolk een grote index hebben. Dan zou men over kunnen gaan tot volledige toepassing van de in dit artikel aanbevolen werkwijze.

De Afdeling Enschede biedt dit jaar op Schiermonnikoog te bevruchten **Carnica-koninginnen** aan, f 20,— per stuk.
Secr.: A. G. H. Wiggers, Groningenstraat 79, Enschede.

Het laatste nieuws

Koolzaad Flevopolder

In de Flevopolder hebben we gedurende vrijwel de gehele bloeiperiode van het koolzaad prachtig weer gehad. Er is zeer veel honing gewonnen. Iemand met een financiële knobbel berekent de waarde van de in de polder gewonnen honing op f 120.000,—. Daarbij neemt hij een honingprijs van f 1,— per pond aan. Volgens deze berekening zou de gemiddelde opbrengst per volk 40 pond geweest zijn. Zeker is, dat velen belangrijk hogere opbrengsten hebben gehad dan 40 pond per volk. Bij een inspectietocht door dit van honing overvloeiende land zagen we echter ook volkjes, die slechts twee raten bezetten en natuurlijk zonder honing. We troffen zelfs een paar dode volkjes aan.

Algemene vergadering

De notulen van de algemene vergadering komen in het volgende nummer. Er is een belangrijke bespreking geweest van de groeiende samenwerking. Het hoofdbestuur kreeg vrij mandaat om naar bevind van zaken te handelen wat betreft de samenvoeging der bijenbladen. Daarbij kwam duidelijk naar voren, dat wij van harte gaarne aan deze samenvoeging zullen medewerken, hoewel de financiële voordelen voor ons niet zo groot blijken te zijn. De algemene indruk was, dat de samenvoeging zo mogelijk reeds per 1 januari a.s. haar beslag zal krijgen mits er redelijke waarborgen zijn, dat we binnen afzienbare tijd tot algehele fusie komen.

Samenvoeging bijenbladen

De Commissie van Vertrouwensmannen heeft het hoofdbestuur geadviseerd ook de ANI te betrekken in de besprekingen omtrent samenvoeging der bijenbladen. In een vergadering van de commissie, die deze samenvoeging technisch voorbereidt, waren reeds twee vertegenwoordigers van de ANI aanwezig. De commissie besprak de offertes van een drietal drukkers.

BOEKBESPREKING

DAS HONIGBUCH door Joachim Evenius. Ondertitel: Die Gewinnung, Behandlung und Bewertung des Honigs. 88 blz. 46 afbeeldingen. Ingenaaid DM 7,80. Uitgever: Ehrenwirth Verlag, München.

Dit boek is de zesde, door dr. J. Evenius bewerkte, druk van het bekende en reeds lang uitverkochte boekje van Fr. Th. Otto. Het geeft een uitstekende handleiding voor het oogsten, ontzegelen, slingeren en zeven van honing en voor het vullen der honingpotjes. Zeer goed is ook het gedeelte, waarin beschreven wordt hoe men honing, die gekristalliseerd is, opnieuw vloeibaar kan maken zonder daarbij schade toe te brengen aan het produkt. Een aparte beschouwing wijdt de schrijver aan het winnen van heideslengerhoning en heide-raathoning.

Het boekje bevat de tekst van de Duitse wettelijke voorschriften inzake honing. Bijzonder interessant is het hoofdstuk, waarin de schrijver vertelt hoe honing van onberispelijke kwaliteit er uit moet zien en waarin hij wenken geeft voor honingkeurmeesters. De voorschriften, die het boekje geeft voor de praktijk van de honingkeuring, komen bijna geheel overeen met de werkwijze, die wij jarenlang voor onze Nationale Honingtentoonstelling toepasten.

Mogelijk geeft het boekje een antwoord op de vraag, die in het Groentje enige malen gesteld is: Wat is honingzeem? De schrijver onderscheidt twee soorten van pershoning: Preszhoning, die door het persen van koude raten wordt verkregen en Seimhoning, die verkregen wordt door het persen van ra-

ten, die vooraf matig verwarmd zijn.

Op blz. 54 geeft de schrijver een lijst van honingsoorten uit het Duitse drachtgebied, die hij aan Zander ontleent. Daarin worden de kleuren van de vloeibare honing en geur en smaak aangeduid. Het komt ons voor, dat Evenius hier een oud misverstand continueert als hij spreekt van de vergeet-mij-niet, met de wetenschappelijke naam van die plant er bij: Myosotis. Zander heeft waarschijnlijk het verschil niet gekend tussen vergeet-mij-niet (Myosotis) en hondstong (Cynoglossum). Laatstgenoemde plant, welke bloempjes oppervlakkig beschouwd, wel wat op vergeet-mij-nietjes lijken wordt zeer druk door de bijen bevlogen en waar zij veel voorkomt, kan zij mogelijk wel een honingooft leveren. Op vergeet-mij-niet ziet men echter zelden of nooit een bij.

Imkers, die Duits kunnen lezen, bevelen wij dit boekje warm aan.

G

Verslag van de Jubileum-bijenmarkt te Dordrecht

De Jubileum-bijenmarkt te Dordrecht is een groot succes geworden. Dank zij de vele attracties, de intense reclame en niet te vergeten het zeer mooie weer op een vrije zaterdag was er de gehele dag een levendige belangstelling van 's morgens 9 uur tot 5 uur in de middag. Er viel alleen een verslapping te bemerken tijdens de middaguren van 12 uur tot 13.30 uur. Door deze grote belangstelling van de kant van niet-imkers kreeg deze dag veel meer het karakter van een demonstratie- en propaganda-dag dan van een markt. Bekijken we deze dag als een markt-dag dan kunnen we tevreden zijn zonder overmatig te juichen. Er werden in totaal 71 volken aangevoerd, waarvan 14 voor demonstratie en 57 voor de verkoop. Deze laatste werden alle verkocht voor

zeer hoge prijzen behalve misschien een viertal kleine volken in grote kasten, waarvan we niet weten of ze wel of niet verkocht zijn.

De afdeling handel van Wageringen trok zeer veel kopers. We kennen niet de totale omzet, maar hebben wel gehoord, dat men zeer tevreden was. De honingstand had ook een zeer redelijke verkoop. Er werden 212 flacons honing verkocht met een totale waarde van f 449,20.

Zoals we echter reeds gezegd hebben was deze dag veel meer een demonstratie-dag. De grootste attractie voor het publiek vormden de korfvlechters. Zij vormden een echt foto-object, niet alleen voor het publiek, maar ook voor de pers, die de volgende dag in drie plaatselijke dagbladen met

grote foto's en uitvoerige verslagen verschenen.

Met de korfvlechters wedijverde echter de demonstratietent. Het publiek liet zich uitvoerig inlichten over het leven van de bijen, toonde geen enkele vrees bij het openen van een glazen kast en kwam zelfs angstwekkend opdringen, als de koningin was ontdekt en aan de dichtstbijstaanden werd aangewezen. Toen bleek tot onze grote blijdschap hoeveel aspirant-imkers er zijn in Dordrecht. Er werden vele afspraken gemaakt om eens nader kennis te komen maken. Helaas zijn we echter op het ogenblik geweldig gehandicapt om deze kansen te benutten vanwege de komkommerteelt. Het is bijna niet mogelijk om een aspirant-imker aan de gang te helpen zolang de bijen gedurende de zomer niet dicht bij huis staan.

Om u een indruk te geven van het aantal bezoekers kan ik u het volgende mededelen. Er stond op de markt een grote bijenkorf van ruim twee meter hoog opgesteld. Daarin was een gewone bijenkorf geplaatst. De kinderen konden gratis raden hoeveel bijen zich in die korf bevonden. Op de

juiste uitslag of de meest nabije benadering ervan waren drie prijzen bestaande uit enige flacons honig gesteld. Na afloop bleken 605 kinderen hieraan te hebben meegedaan. Toch hadden we de indruk, dat er gedurende de hele dag meer volwassenen aanwezig waren dan kinderen. We kunnen dus volstrekt niet klagen over gebrek aan belangstelling. Een aardige noot, vormde nog het volgende telkens terugkerende tafereeltje: vele kinderen lieten zich niet alleen door hun ouders trakteren op een flacon honing, maar ook op een zakje zaad van honinggevende bloemen. Is er wel een betere propaganda voor de bijenteelt mogelijk dan liefde en zorg voor de bijen kweken?

De stand met deze zaden verkocht voor ongeveer f 100,—. U kunt dan zelf wel schatten, hoeveel pakjes zaad er werden verkocht. Ten slotte nog iets over het contact met de fruittelers. Het bleek helemaal niet nodig zich extra in te spannen om de bijen geplaatst te krijgen op het fruit. De belangstelling was zo groot, dat we al spoedig vele bijenvolken te weinig hadden. Daarom werd door enige fruittelers het volgende voorstel naar voren gebracht: zij wilden bijen houden op hun bedrijf, maar deze geheel laten verzorgen door een imker tegen een vergoeding van f 25 per volk per jaar. Helaas is ook dit prachtige voorstel van-

wege de komkommerteelt praktisch niet te realiseren. Er blijkt echter duidelijk uit, welke grote mogelijkheden er liggen voor de bijenteelt. U begrijpt dan ook wel, dat onze afdeling buitengewoon tevreden is over deze bijenmarkt en dat wij de hoge kosten, die er aan verbonden waren, zeer goed besteed achten.

H. WESTERHOF, secr.

Adviesprijs honing

De Kring Groningen heeft de leden geadviseerd de volgende prijzen voor honing te bekeken:

Koolzaadhoning f 2,—;
Zomerhoning f 2,50;
Heideslengerhoning f 3,—.

UIT DE AFDELINGEN

AFD. BUNNIK-HOUTEN

Deze afdeling kwam bijeen op 21 april j.l. samen met de plaatselijke afdeling der Kon. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde. De heer C. Pater Jzn. hield een inleiding over het wondere leven der bijen. Na de pauze vertoonde de heer A. Laban uit Wageningen een bijenfilm en een bloemenfilm. 2 nieuwe leden konden weer worden ingeschreven. C. P.

KRING FRIESLAND

Vergadering

Op 13 mei j.l. werd te Heerenveen de jaarlijkse kringvergadering gehouden. Van de 15 afdelingen waren er 10 vertegenwoordigd. Wegens bedanken van de voorzitter, de heer Baas, werd in diens plaats benoemd de heer Hiemstra

van de afd. Beetsterzwaag. De heer Hiemstra maakte reeds deel uit van het kringbestuur. Voor hem in de plaats werd benoemd de heer Bajema van de afd. Sneek.

De voorstellen van de afd. Leeuwarden werden besproken. Daarna kwam in bespreking het punt: plaatsing bijen in de Flevopolder. Menigeen was niet gerust over de gevolgen van de te dichtbij gelegen kavels koolzaad, welke met diel-drin bespoten zouden worden. Deze kavels liggen ongeveer 3 à 4 km verwijderd van de plaats, welke is aangewezen door de directie voor plaatsing van bijenvolken, na overleg gepleegd te hebben met de zgn. kleine commissie, bestaande uit de heren ir. Mommers, Hilhorst van het Landbouwschap en Maagendans. De heer Wietsma, die steeds de organisatie tot volle tevredenheid heeft verzorgd, zag zich nu geconfronteerd met een situatie, welke voor hem grote moeilijkheden kon meebrengen. Hij meende zo de verantwoordelijkheid voor het plaatsen der volken niet op zich te kunnen nemen. Na geruststellende mededelingen van de directie, met wie de heer Wietsma nog een onderhoud mocht hebben, kon zijn werk gelukkig toch doorgang vinden. De vergadering was ervan overtuigd dat het voor de Nederlandse imkers een ramp was geweest wanneer de heer Wietsma zijn werk had neergelegd.

Aan de directie van de polder komt een woord van lof toe voor de wijze waarop zij de imkers tegemoet komt door het beschikbaar stellen van een oppervlakte koolzaad, welke met voor de bijen niet giftige middelen bespoten wordt. De vergadering was van mening, dat het gewenst is de heer Wietsma voortaan bij de besprekingen van de kleine commissie uit te nodigen.

J. BROUWER, secr.

AFD. HOLTEN

De heer Leferink onderscheiden

Een dezer dagen kwam de afdeling Holten bijeen ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum als bijenhouder van de heer G. J. Leferink te Markelo. Hiervoor was het lid van het hoofdbestuur de heer J. Frens, gemeentesecretaris van Ommen, naar Holten gekomen, die de heer Leferink met een toepasselijk woord de eremedaille der vereniging op de borst speldde. De heer Frens noemde het een grote eer een medaille te mogen uitreiken aan iemand, die zijn kwaliteit als imker zowel als zijn trouw aan de vereniging bewezen heeft. De heer Leferink is ruim 40 jaar lid van verschillende afdelingen geweest en heeft in 1936, met o.a. de heren R. Schipper, Joh. Arfman en wijlen de heer H. W. Overmeen de stoot gegeven tot de oprichting van de afdeling Holten, die hij eerst als penningmeester en later als bestuurslid trouw gediend heeft en waarvan hij nog steeds deel uitmaakt.

De voorzitter der afdeling, de heer C. van den Berg, feliciteerde de heer Leferink ook namens de afwezigen en noemde hem een gezellig mens, die al prattende over allerlei onderwerpen, maar vooral over de imkerij, de suiker precies wist af te wegen.

De heer G. J. Rietberg noemde de heer Leferink een trouw kameraad, die veel deed voor de afdeling en raad wist te geven in moeilijke omstandigheden, o.a. tijdens de bezetting. Hij was bijzonder blij met deze hulding van een veteraan op het gebied van de bijenteelt.

Ten slotte voerde nog de heer J. W. Aaltink het woord, die de jubilaris niet alleen prees voor zijn kwaliteiten als imker, maar ook als landbouwer. Zijn veestapel draagt bijna geheel het predikaat „stamboek“. Ook leverde hij een bijdrage aan landbouwtentoonstellingen door verschillende soorten handwerk in de vorm van bijenkorven enz.

De heer Leferink heeft ten slotte allen bedankt voor de goede woorden en de hulde, die men hem bewezen heeft.

De heer Frens feliciteert de heer Leferink met zijn onderscheiding

HONINGBOKALEN HONINGFLACONS HONINGBUSSEN

Al
onze
prijzen
zijn
vrijblijvend

Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „zuivere Nederlandse Bijenhoning“ en ons verenigingsmerk in het glas
aangebracht, met deksel f 0.30
Pondsflacon, met deksel en karton-
inlage f 0.19
Halfpondsflacon, als boven f 0.17
Schroefdeksel voor pondsflacon, per
100 stuks f 3.90
Kartoninlage voor deksel van ponds-
flacon, per 100 f 1.10
50-ponds honingemmer, met twee
handvatten. f 3.90
25-ponds honingemmer, aangesoldeerd
hengsel f 2.30
10-ponds honingemmer, hengsel aan
draagband f 1.40
5-ponds honingemmertje, uitvoering

als 10-ponds f 1.—
Doosje met helder cellofaan, voor
raathoning f 0.20

ETIKETTEN

Honingetiketten, blauw, per 100. f 2.10
Honingetiketten, kleurendruk p. 100 f 1.90
Sluitetiketten met rondjes, per 100 f 1.50
Honingetiketten voor honingbokalen,
per 100 f 1.90
Wij zenden u gratis monsters van ho-
ningetiketten.

HONING-RECLAMEMATERIAAL

Enveloppen, aan de achterzijde be-
drukt met een pakkende honing-
reclame. Imkers en afdelingsbesturen
gebruikt deze enveloppen voor uw
correspondentie, per 100 f 2.50

Voor uw oude raten en wasafval betalen wij de hoogste prijs!

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370—2863 — GIRO 823276

SPEURBIJTJES

TE KOOP: prima bijenvolken op zes ramen, in Simplexkas-
ten en korven. Alles onder volle garantie. Het van ouds
bekende adres, Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zand-
pad 42 a, tel. 0 3462—303.

TE KOOP: Alles wat voor en hij een bij nodig is.
Simplexkasten, enkel- en dubbelwandig; spaarkasten en
V.S.-kasten, alle in prima staat met ramen en rooster;
uitgeb. broed- en honingramen; ramen; bijenkappen;
slingers; observatiekasten, enz. Nieuwe zesraamskastjes
met ramen f 7,—. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zand-
pad 42 a, tel. 0 3462—303. Van ouds bekend.

TE KOOP: gebruikte bijenkorven zonder gebreken; nieuwe
zwermkiepsen; vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breu-
kelen, tel. 0 3462—303.

GEVRAAGD: bijenvolken, in kasten en korven, worden tegen
contante betaling aan huis afgehaald. Het van ouds be-
kende adres om zaken mee te doen: Bijenpark Brulleman,
Breukelen, tel. 0 3462—303.

GEVRAAGD: ruwe bijenwas en verder alles wat voor en
bij een bij nodig is. Bijenpark Brulleman, Breukelen,
tel. 0 3462—303.

HONING met eerste prijzen BEKROOND. Klaverhoning f 2,55
per kg; bloemenhoning f 2,50 per kg; boekweithoning
f 1,90 per kg. Minimum afname 25 kg. Bij 50 kg franco
huis. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a.
Telefoon 0 3462—303. Het van ouds bekende adres.

Pour vos besoins de GELEE ROYALE, toutes quantités aux
meilleurs prix consultez: La SOCIÉTÉ CIVILE APICOLE
de CHEZELLE (Indre), France.

GRATIS PROEFNUMMER van het Maandblad van de Vlaamse
Bijentelersbond aanvragen bij E. Weckers, Predikheren-
hoevestraat 27, Reet, België. Abonnementsprijs 6 gulden.
Postrekening 871430 van E. Weckers, Reet, België.

GEVRAAGD: zesraamsvolken en korfvolken. Omschrijving
van volkentoestand en prijsopgave franco ons adres aan:
G. Willems, Hemmerbuurt 177, Hem (N.H.).

TE KOOP GEVRAAGD: enige niet te oude spaarkasten met
dubbele broedkamer. G. Bijlsma, Vogelplantsoen 76,
Dieren.

TE KOOP GEVRAAGD: enige zwermen. A. Beernink, Dorre-
steinweg 76, Soest.

GEVRAAGD: zwermen voor onze leden. Leeg materiaal wordt
vooruit gestuurd. Aanbiedingen: A. Dijkstra, Eemstraat
18, Soest, Secretaris.

GEVRAAGD: in gebruik. een bijenstal om in de zomer en in
de winter enige bijenvolken te plaatsen in het midden-
westen van het land. Obreen, Von Bonninghausenlaan 7,
Lisse.

Wij kunnen u alles leveren op het gebied
der bijenteelt voor de laagste prijzen.
Onze uitvoerige prijslijst staat vermeld in
het maantno. van het maandblad. Onze
uitvoerige prijslijst wordt gaarne op aan-
vraag toegezonden.

Tevens kunnen wij u nog leveren diverse
soorten honing. Vraagt hiervoor onze
speciale honingprijslijst.

**Bijenstand H. T. van Dam & Zn.
Jubbega (Fr.) - Tel. 05165-382**

TE KOOP GEVRAAGD: alle soorten bijenvolken, zowel in
kasten als korven, alsmede alle imkersbenodigdheden.
Wordt aan huis afgehaald tegen contante betaling. Bijen-
stand De Bijenkorf, Faas Eliaslaan 10, Baarn, Tel.
02959-4266.

TE KOOP GEVRAAGD: nu en in de loop van het seizoen,
alle eerste klas soorten Nederlandse bijenhoning, o.a.
bloemen, kersen, linde, zeeaster, koolzaad, moeras, heide
enz. tegen de hoogste prijs en directe afrekening. Aan-
biedingen aan: Van Dongen's honinghandel, Sint Joris-
weg 31-33, Dordrecht. Tel. 01850-3998 — Giro 418448.

GEVRAAGD: Elk kwantum nieuwe oogst koolzaad-, klaver-,
bloemen- en andere soorten voorjaars-honing. Emballage
beschikbaar. Aanbiedingen aan Bijenstand, H. T. van
Dam & Zn., Jubbega (Fr.). Tel. 05165-382.

GEVRAAGD: Zwermen en volkjes op 4-6 ramen. Levering in
de maanden juni en juli. Aanbiedingen aan Bijenvereni-
ging Bunnik, Achterdijk, 26, Bunnik, tel. 1305.

TE KOOP: prima klaverhoning à f 2,40 per kg, koolzaad-
honing f 2,30 per kg en boekweithoning f 1,65 per kg,
alles in bussen van 25 kg. Bijenstand De Bijenkorf, Faas
Eliaslaan 10, Baarn, Tel. 02959-4266.

TE KOOP: een drieraams honingslinger, in prima staat,
f 65,—. Faas Eliaslaan 10, Baarn, Tel. 02954-4266.

TE KOOP AANGEBODEN: Kaukasische koninginnen, zacht-
aardig en zwermtraag; deze stam is tevens zeer produk-
tief. Prijs f 12,50 stand-bevrucht; f 30,— raszuiver be-
vrucht. Carnica-koninginnen, raszuiver bevrucht f 20,—.
Levering niet vóór medio juni. P. J. Romeyn, Const.
Huygenslaan 18, Zeist. Tel. 16501.